

بورکینافاسو

بورکینافاسو کشوری مسلمان در غرب قاره آفریقا است و ترکیبی از واژه بورکینا از زبان موره به معنای «درستکار» و واژه دیولایی فاسو به معنای «خانه پدری» است.
[۱] . <http://www.memrise.com/mem/۲۵۴۸۲۸/burkina-honest-or-men-of-integrity-more-language-f>.

فهرست مندرجات

- ۱ - اطلاعاتی درباره این کشور
- ۲ - آداب و رسوم
- ۳ - حج گزاری در بورکینافاسو
- ۴ - منابع
- ۵ - پانویس
- ۶ - منبع

اطلاعاتی درباره این کشور

بورکینافاسو همچنین به معنای قلمرو انسان‌های مبارز است. این سرزمین به سال ۱۹۸۴ میلادی نخستین بار به دست توماس سنکارا (Thomas Sankara) رهبر کودتای فاش تصرف شد و پیش از آن به علت عبور رود ولتا از این کشور، ولتای علیا (Upper Volta) خوانده می‌شد.
[۲] . Burkina Faso Foreign Policy and Government Guide: Volume ۱ - P ۲۲.

این کشور از شمال و مغرب به مالی، از شرق به نیجر و بنین، و از جنوب به توگو و غنا و ساحل عاج محصور شده است. بر پایه سرشماری سال ۲۰۱۱ میلادی بورکینافاسو با مساحت ۲۷۰۷۶۴ کیلومتر مربع حدود ۱۶۹۶۸۰۰۰ تن را در خود جای داده که بیش از ۶۰ درصد از آنان مسلمان، ۱۰ درصد مسیحی (بیشتر کاتولیک و اندکی پروتستان) و بقیه پیرو انیمیسیم (جاندار پنداری) هستند؛ تا اواخر سده هجدهم میلادی امپراتوری موسی‌ها بر این کشور حکومت می‌کردند. این سرزمین با ورود ارتش فرانسه به این منطقه به سال ۱۸۹۶ میلادی مستعمره فرانسه شد.
[۳] . Burkina Faso Foreign Policy and Government Guide: Volume ۱ - P ۲۱.
و پس از یافتن خودمختاری به سال ۱۹۶۱ میلادی به استقلال کامل رسید؛ حکومت بورکینافاسو جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گذاری است. پایتخت این کشور «اوگادوگو» است و مردم آن بیشتر از نژاد موسی هستند.
[۴] . West Africa - P ۱۲۳.

بیش از ۵۰ درصد جمعیت این کشور به زبان‌های مور و موسی سخن می‌گویند؛
[۵] . Ethnic Groups Worldwide: A Ready reference Handbook - P ۱۱۳.

ولی زبان رسمی این کشور فرانسوی است.
[۶] . Ethnic Groups Worldwide: A Ready reference Handbook - P ۱۱۳.

مسلمانان بورکینافاسو بیشتر سنی و مالکی مذهب
[۷] دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۱۲، ص ۷۱۸.

[۸] دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۹، ص ۳۷۲۳.

و در سرزمین‌های شمالی این کشور ساکن هستند و بیشتر از طریق کشاورزی امرار معاش می‌کنند.
[۹] . Burkina Faso, ۲nd - P ۴۳.

آداب و رسوم

بزرگ‌ترین جشن مسلمانان این کشور مشهور به تبسکی است که در **عید قربان** برگزار می‌شود.
[۱۰] . Burkina Faso, ۲nd - P ۴۳.

تا پیش از سده ۱۵ میلادی امپراتوری موسی‌ها سخت از ساختار اجتماعی و باورهای مذهبی خود دفاع می‌کردند تا این که چند بازرگان مسلمان در میانه این سده به امید **تجارت طلا** و نمک به این منطقه وارد شدند. ورود و استقرار این بازرگانان تغییراتی اساسی در ساختار حکومتی موسی‌ها پدید آورد. فرزندان این بازرگانان اندک اندک در جایگاه‌های حکومتی جای گرفتند و کوشش‌های آنها به برافتادن طلسم و جادو در منطقه و برگزاری **نماز** در مکان‌های عمومی انجامید.
[۱۱] . Islam in west Africa vol ۱۴ p ۵۶.

از میان طوایف بومی بورکینافاسو، دیولاه‌ها به تاسیس مدرسه اسلامی و آموزش **قرآن**، **تفسیر**، **حدیث** و **سیره پیامبر** پرداختند؛ از سال ۱۸۰۹ تا ۱۸۶۷ میلادی و با فرمان **جهاد** مابا (ma ba) **دین اسلام** در مناطق ولتای علیا، ساحل عاج و گینه گسترش بسیار یافت.
[۱۲] . The Oxford History of Islam p ۱۰۶۷.

به سال ۱۹۱۹ میلادی و با وضع قانون استعماری فرانسه در بورکینافاسو، اسلام به دلیل صلح طلبی و نظام هماهنگ مسلمانان در این منطقه به طور غیر مستقیم مورد توجه دولت استعمارگر فرانسه قرار گرفت و به افزایش سرعت گسترش اسلام در این منطقه انجامید. دولت فرانسه نگاه فرهنگی ویژه‌ای به مسلمانان این منطقه داشت و حتی برای مناطق غیر مسلمان نشین، حاکمان مسلمان تعیین می‌کرد. تشکیل جمهوری مشروطه به سال ۱۹۹۱ میلادی و پیش قدم شدن مسلمانان در حرکت مبارزه جویانه همراه گروه‌های غیرمتناجس دینی در برابر غرب زدگی، باعث جذب غیر مسلمانان این منطقه به دین اسلام شد. با تاسیس مدرسه مسلمانان پس از جنگ جهانی دوم و ارتقای سطح دانش هم زمان با آموزش دین اسلام، گرایش به اسلام در این منطقه شتابی

دوچندان گرفت. در سال‌های اخیر با حمایت جهان عرب و ساختن مساجد و مراکز دینی در بورکینافاسو، جمعیت مسلمانان این کشور افزایشی چشمگیر یافته است.

حج گزاری در بورکینافاسو

درباره پیشینه حج گزاری مردم بورکینافاسو آگاهی‌های فراوان در دست نیست. احتمالاً حاجیان این کشور همچون کشورهای غرب افریقا به شرق این قاره رفته، از طریق بنادر دریای سرخ به بندر جده اعزام می‌شدند؛ بورکینافاسو یکی از فقیرترین کشورهای جهان به شمار می‌رود [۱۳]. دانشنامه جهان اسلام، ج ۴، ص ۵۲۰.

[۱۴] دانشنامه جهان اسلام، ج ۴، ص ۲۰۴۰.

و از این رو، شمار حاجیان این کشور بسیار اندک است. سفر حج در نظر مردم جایگاهی ویژه دارد و حاجی در نظر مردم این کشور، انسان محبوب و شایسته‌ای است که توفیق حج گزاردن را کسب کرده است.

از این رو، مردم بورکینافاسو با وجود این که به سختی کسب روزی می‌کنند، مشتاقانه نتیجه دو یا سه سال کار بر زمین را هزینه سفر حج می‌نمایند؛ مؤسسه خصوصی STMB (bagre mamadou societe de transparte) تنها شرکت اعزام کننده زائران بورکینافاسو به حج است. این مؤسسه پیش از سال ۱۹۸۴ میلادی دولتی بود و هزینه سفر حج به سال ۲۰۰۹م، برابر با ۲۵۰۰ دلار و شامل بلیط، ویزا و اقامت در هتل می‌شد. البته هزینه غذا بر عهده خود حاجیان است؛ در سال‌های اخیر، خدمات و امکانات نامناسب STMB همچون کیفیت پایین هتل و مشکلات حمل و نقل، موجب ناخرسندی حاجیان از این شرکت شده؛ ولی از آن جا که این مؤسسه تنها متصدی اعزام حاجیان به مکه است، خواستاران حج چاره‌ای جز ثبت نام در این شرکت ندارند. به سال ۲۰۰۵ میلادی حاجیان هنگام بازگشت از مکه به علت تاخیر ۱۰ روزه خطوط هوایی، ناچار به فروش سوغات خود برای تامین هزینه غذا شدند؛ حاجیان به صورت هوایی و با سه هوایما که معمولاً از کشور سنگال اجاره گرفته می‌شود، به مکه اعزام می‌شوند. این حاجیان با توجه به ظرفیت هر هوایما، در کاروان‌های ۵۰۰ نفره تقسیم می‌شوند. همراه هر کاروان، چهار یا پنج روحانی حضور دارند. مسیر هوایی سفر حج از اوگادوگو به مدینه است. روحانیان کاروان‌ها بیشتر افرادی هستند که تحصیلات دینی خود را در عربستان گذرانده‌اند. این روحانیان که به صورت رایگان از جانب مؤسسه STMB به حج اعزام می‌شوند، در طول ایام حج معمولاً در هتل‌ها استقرار دارند. زائران پیش از اعزام به مکه جلسه‌ای با مسؤلان STMB و سپس جلساتی مختصر با روحانیان کاروان‌ها برای آموختن **مناسک حج** برگزار می‌کنند؛ همه خواستاران حج پیش از سفر واکسینه می‌شوند؛ اما وضعیت بهداشتی و درمانی زائران در سفر حج مناسب نیست و تنها اقدام STMB در این زمینه، معاینه زائران پیش از اعزام و پیشگیری از سفر افرادی است که بیماری ویژه دارند؛ حجاج پس از بازگشت از سفر حج مورد استقبال فراوان قرار می‌گیرند و حاجیان مرد «لجی» و بانوان حج گزارده «اج» خطاب می‌شوند. حاجیانی که توان مالی داشته باشند، در پی بازگشت از سفر حج با فریانی کردن گوسفند اطعام می‌کنند؛ یکی دیگر از رسم‌های محلی به جا مانده از حاجیان این منطقه آن است که یک دندان خود را در عربستان روکش طلا می‌کنند که هزینه‌ای نزدیک به ۵۰ دلار برای آنها در بر دارد. کسانی که قادر به پرداخت این مبلغ نیستند، کلاه یا عبایی ویژه را تا آخر عمر بر تن می‌کنند. شمار حاجیان این کشور به سال ۲۰۱۱ میلادی ۳۰۰۰ تن گزارش شده است.

[۱۵] .http://hajj. ir/hadjwebui/news/wfShowOpinion. aspx?id =۵۴۵۷۲

منابع

دائرة المعارف بزرگ اسلامی: زیر نظر بجنوردی، تهران، مرکز دائرة المعارف بزرگ، ۱۳۷۲ش؛ دانشنامه جهان اسلام: زیر نظر حداد عادل و دیگران، تهران، بنیاد دائرة المعارف اسلامی، ۱۳۷۸ش؛ ۲۰۱۲. Burkinafaso foreign Policy :Burkinafaso 2nd Edition. Karind Manson James Knight, USA. Bradt travel Guides. ۲۰۱۲. USA International Business Publications- Int. l. Publications. ۲۰۰۱ Ethnic Groups Worldwide: A Ready reference :and Government Guide. V۱، USA International Business Publications- USA. Green wood Publishing Group، ۱۹۹۸. Group. David Levinson، USA،

پانویس

۱. ↑ <http://www.memrise.com/mem/۲۵۴۸۲۸/burkina-honest-or-men-of-integrity-more-language-f/>.
۲. ↑ .Burkina Faso Foreign Policy and Government Guide: Volume ۱ - P ۲۲
۳. ↑ .Burkina Faso Foreign Policy and Government Guide: Volume ۱ - P ۲۱
۴. ↑ .West Africa - P ۱۲۳
۵. ↑ .Ethnic Groups Worldwide: A Ready reference Handbook - P ۱۱۳
۶. ↑ .Ethnic Groups Worldwide: A Ready reference Handbook – P ۱۱۳
۷. ↑ دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۱۲، ص ۷۱۸.
۸. ↑ دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۹، ص ۳۷۳۲.
۹. ↑ .Burkina Faso، 2nd - P ۲۳
۱۰. ↑ .Burkina Faso، 2nd - P ۲۳
۱۱. ↑ .Islam in west Africa vol ۱۴ p ۵۶
۱۲. ↑ .The Oxford History of Islam p ۱۰۶۷
۱۳. ↑ دانشنامه جهان اسلام، ج ۴، ص ۵۲۰.
۱۴. ↑ دانشنامه جهان اسلام، ج ۴، ص ۲۰۴۰.
۱۵. ↑ .http://hajj. ir/hadjwebui/news/wfShowOpinion. aspx?id =۵۴۵۷۲

منبع

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، برگرفته از مقاله «بورکینافاسو».